

REVISORERNAS SAMMANFATTANDE REDOGÖRELSE 2020

Innehåll

REVISORERNAS UPPGIFT OCH REGLERING	3
Revisionsplan 2020.....	3
Revisionens organisation och förvaltning	4
REVISORERNAS GRANSKNING 2020	4
Inledning	4
Grundläggande granskning	4
Basgranskning av regionstyrelse, nämnder och beredningar	5
Följsamheten till revisionens tidigare granskningar (RR 2020/12).....	6
Fördjupade granskningar	7
Undvikbara vårdskador (RR 2020/2).....	7
Sjukvårdens produktivitet och effektivitet (RR 2020/4)	8
Investeringsprocessen (RR 2020/13).....	9
Övriga fördjupade granskningar	10
Granskning av delårsrapport (RR 2020/19).....	11
Granskning av årsredovisning (RR 2021/2)	11
Det ekonomiska resultatet.....	11
Verksamhetsresultat.....	12
Uppdrag	13
God ekonomisk hushållning	13
Sammanfattande bedömning	14
Rekommendationer.....	14
Granskning av företag, stiftelser och förbund 2020	14

REVISORERNAS UPPGIFT OCH REGLERING

Kommunal revision regleras i Kommunallag 2017:725 (KL). Revisorernas uppgifter framgår i 12 kapitlet och ska enligt lagen ske i enlighet med god revisionsd. Revisionsuppdraget avser två delar, att granska all verksamhet som bedrivs inom regionens samtliga verksamhetsområden samt en prövning av de ansvariga styrelser, nämnder och beredningar för vilka regionfullmäktige har utsett revisorer. Fullmäktige utser för regionen sju förtroendevalda revisorer som var och en är självständiga och arbetar partipolitiskt oberoende. Fullmäktige utser även lekmannarevisorer och suppleanter till Region Kalmar läns aktiebolag och revisorer med suppleanter i Region Kalmar läns stiftelser.

Revisorerna prövar:

- om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- om räkenskaperna är rättvisande,
- om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Enligt 12 kap. 2 § KL ska revisorerna bedöma om resultatet i delårsrapporten som enl. 11 kap. 16 § KL skall behandlas av fullmäktige och om årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Det yttersta syftet med granskningen är att ge regionfullmäktige väl underbyggda, opartiska och sakliga underlag för den årliga ansvarsprövningen. Det är även ett led i den demokratiska processen där länets invånare vart fjärde år prövar ansvaret i allmänna val.

Revisorerna skall enligt kommunallagen granska all verksamhet årligen. Detta sker genom att revisorerna och deras sakkunniga löpande följer verksamheterna dels genom kommunikation med den granskade verksamheten, dels genom att ta del av grundläggande dokument och det löpande flödet av ärenden och beslut. Med dokument avses mål- och budgetdokument, riktlinjer, ekonomi- och verksamhetsrapportering, delårsrapporter och bokslut, beslutsunderlag, protokoll, beskrivning av det interna kontrollsystemet och redovisningssystemet.

Därtill genomförs fördjupade granskningar inom olika delar av regionens verksamhet. Granskningarna genomförs så långt som möjligt i dialog med de granskade.

Revisorerna strävar efter en positiv och förändringsinriktad granskning. Det sker genom att dela de slutsatser revisionen kommer fram till samt att det ges rekommendationer kring vad som kan behöva göras. Revisionen ska vara främjande för Region Kalmar län men i en omfattning som inte står i strid med oberoendet. Alla granskningar följs upp för att säkerställa att erforderliga åtgärder har vidtagits med anledning av revisorernas synpunkter, slutsatser och rekommendationer.

Revisionsplan 2020

Revisorernas granskning sker efter en revisionsplan som fastställs inför varje granskningsår. Planen baseras på en analys av väsentlighet och risk. I analysen av väsentlighet värderas de konsekvenser som kan uppstå för regionen eller för enskilda vid fel eller misskötsel. Olika slag av konsekvenser bedöms utifrån ekonomisk, politisk, verksamhetsmässig och förtroenderelaterad relevans. I

analysen av risk värderas sannolikheten för att olika slag och grader av fel eller misskötsel kan uppstå. Sannolikheten varierar mellan olika verksamhetsområden, system och rutiner och måste bedömas för varje område. Revisionsplanen är ett levande dokument i den bemärkelsen att planerade granskningsinsatser kan ställas in, omformuleras och förändras i omfattning. Nya granskningar kan också tillkomma under året om revisorerna uppmärksammar något som inte kan vänta till den ordinarie riskanalysprocessen. Likaså kan de planerade och prioriteringsordnade granskningarna omprioriteras löpande under året vid behov.

Revisionens organisation och förvaltning

Revisorerna i Region Kalmar län har till sin hjälp ett revisionskontor för att underlätta förvaltning och även samordna och leda revisionsarbetet.

Externa konsulter anlitas till fördjupade verksamhetsgranskningar. Ramavtal för granskning av 2019-2020 års verksamhet med option för 2021-2022 har träffats med EY, PWC, KPMG, och Helseplan. Vid upphandling av externa konsulter väger revisorerna in kvalitetsmässiga mått såsom exempelvis personlig erfarenhet och lämplighet för det specifika uppdraget utöver exempelvis kostnad och tidplan.

Revisorerna träffar fullmäktiges presidium ett flertal gånger per år varvid man diskuterar revisorernas budget och vad som framkommit vid genomförda och pågående granskningar. Revisorerna har även överläggningar med andra förtroendevalda. Revisorerna träffar även presidier från regionstyrelsen, nämnder och beredningar kontinuerligt. Som ett led i planerade och pågående granskningar, hålls även möten med olika verksamhetsföreträdare.

REVISORERNAS GRANSKNING 2020

Inledning

Revisorernas granskning har skett utifrån revisorernas revisionsplan vilken fastställs för varje granskningsår. Läs mer ovan under *Revisionsplan 2020*. Revisorernas granskning består av grundläggande granskning, fördjupade granskningar och granskning av delårsbokslut samt årsredovisning (inkl. förvaltningsberättelse). Granskning har även skett av regionens företag, stiftelser och kommunalförbund samt gemensam nämnd.

Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen är en viktig grund i revisorernas arbete som även ger vägledning i val av inriktning på de kompletterande fördjupade granskningarna. Den ger också värdefull kunskap för revisorerna i risk- och väsentlighetsanalysen men framförallt utgör den ett underlag inför ansvarsprövningen. För år 2020 har en utveckling och utökning av den grundläggande granskningen genomförts. EY har på uppdrag av revisorerna genomfört en basgranskning (RR 2020/16) av styrelse, nämnder och beredningar. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär löpande medan den genomförda basgranskningen är en tidsavgränsad insats och ett komplement till den granskning som redan görs.

Den grundläggande granskningen omfattar flera steg och genomförs löpande under hela året. Detta sker genom att revisorerna och de sakkunniga följer verksamheterna dels genom kommunikation med den granskade verksamheten, dels genom att ta del av grundläggande dokument och flödet av ärenden och beslut som berör regionstyrelsen, nämnder och beredningar. De dokument revisionen tar del av är exempelvis:

- Mål- och budgetdokument
- Riktlinjer och rutiner
- Ekonomi- och verksamhetsrapportering
- Delårsrapporter
- Bokslut
- Verksamhetsberättelser
- Beslutsunderlag
- Protokoll
- Beskrivning av det interna kontrollsystemet och redovisningssystemet
- Riskanalys och internkontrollplan
- Processbeskrivningar

Basgranskning av regionstyrelse, nämnder och beredningar

Granskningen redovisas i enskilda rapporter och missiv vilka alla har tillställts respektive politisk instans. Revisionsobjekt som ingick i granskningen var förutom regionstyrelsen även beredning hälso- och sjukvård, beredning hållbarhet och folkhälsa, beredning invånarfrågor, kollektivtrafiknämnd, regional utvecklingsnämnd, folkhögskolestyrelsen och patientnämnden.

Den sammanfattande bedömningen är att regionstyrelsen, nämnderna och beredningarna i huvudsak har säkerställt att verksamheten avseende mål och uppdrag bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som regionfullmäktige beslutat. Bland annat har de olika instanserna i huvudsak säkerställt en styrning i enlighet med styrmodellen.

Granskningen visar att några av de politiska instanserna har en svagt utvecklad uppföljning och rapportering av verksamheten. Exempelvis finns en otydlighet avseende verkställighet av regionplanen. Det är otydligt vem, politiken eller förvaltningarna, som äger verksamhetsplanerna och ansvaret för åtgärder vid avvikelser i förhållande till uppsatta mål eller återrapporterade uppdrag.

Regionstyrelsen bedöms att inte helt tillräckligt ha säkerställt uppsikten över krisledningsnämnden då enbart fyra protokollsutdrag delgetts styrelsen under hela 2020. Revisorerna har dock noterat en positiv utveckling under 2021.

Regionstyrelsen har ett särskilt ansvar för att leda och samordna förvaltningen av regionens verksamhet och ha uppsikt över alla nämnder, beredningar, företag och förbund. Revisorerna ser det som viktigt att styrelsen säkerställer att den har en tillräcklig uppsikt över de organ som regionstyrelsen har uppsiktsplikt för.

De i granskningen förekommande objekten bedöms delvis ha säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering av ekonomin i enlighet med styrmodellen. Under året har ekonomiska rapporter slopats och delårsrapporten per april ersattes med en jämförelsevis enklare ekonomisk uppföljning med prognos för helår där vissa delar av verksamhetsuppföljningen var inkluderad. Revisorerna har förståelse för att organisationen varit mycket hårt belastad med anledning av pandemin men en kontinuerlig uppföljning av ekonomin är av stor vikt. Utan en uppföljning och rapportering av ekonomin saknar regionstyrelsen underlag för att kunna fatta beslut om eventuella nödvändiga åtgärder och insatser. I värsta fall finns risken att regionstyrelsen fattar beslut på felaktiga grunder.

Regionstyrelsen bedöms att delvis ha säkerställt att det bedrivs ett systematiskt arbete med intern kontroll. Rapporteringen om resultatet av uppföljningen bedöms som bristfällig då inga konkreta uppgifter lämnas om arbetet under året eller resultatet av genomförda kontroller. Styrelsen har inte heller tagit del av eller medverkat i riskbedömningen. Det bedöms som en brist att nästan alla processer i den interna kontrollplanen för både 2020 och 2021 endast rör kontrollmoment inom ekonomi.

Revisorerna bedömer att samtliga organ har tydliga beslutsunderlag och protokoll. Språket är generellt i så väl protokoll som handlingar tydligt och innehåller den formella information som krävs. Beslutsmeningarna är över lag tydliga, välformulerade och självständiga, det vill säga att de går att förstå även lösryckta ur sitt sammanhang.

Revisorerna lämnar rekommendationer till flertalet av de olika politiska instanserna. Rekommendationerna handlar om tydligare ägarskap och ansvarsfördelning gällande styrande dokument samt uppföljning och rapportering. Rekommendationer ges även för den ekonomiska processen och dess rapportering samt det ekonomiska arbetet för att kunna uppnå en önskad och beslutad besparing. Flera instanser rekommenderas också att utveckla det systematiska arbetet med intern kontroll bland annat genom att bredda riskanalysen till att i större utsträckning omfatta även andra risker än de ekonomiska samt att säkerställa en tillräcklig återrapporering.

Följsamheten till revisionens tidigare granskningar (RR 2020/12)

Den sammanfattande bedömningen är att Region Kalmar län hanterat revisionens tidigare genomförda granskningar på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt. Regionen har i allt väsentligt genomfört de förändringar som regionstyrelsen skrivit att de ska göra med anledning av revisionens slutsatser och rekommendationer. Inom ett antal områden bedöms dock detta inte som tillräckligt för att komma tillrätta med de brister som påpekats eller för att leva upp till de lagkrav som finns. En fortsatt uppföljning av regionens arbete bedöms som viktigt för så väl regionstyrelsen som revisionen.

Med granskningen som grund konstaterar revisorerna att i nästan samtliga fall har svaret på granskningarna inkommit inom den svarstid som angivits. De avvikelser som finns förklaras med hur regionstyrelsens sammanträden ligger i förhållande till svarsdatum och anses acceptabla. Svaren är relativt kortfattade och utan djupare analys. Svaren innehåller delvis tillräckliga beskrivningar av planerade åtgärder inklusive arbetsfördelning, tidplaner och återrapporering.

I majoriteten av granskningarna har samtliga åtgärder vidtagits inom ramen för respektive granskning för att komma tillrätta med de brister som identifierades. I vissa granskningar finns arbete kvar att göra och till stor del beror detta på att lagar avsevärt förändrats och kraven skärpts utifrån vad som var fallet när granskningen genomfördes. När det gäller granskningen av kostnaderna för inhyrd personal har regionen genomfört de förändringar som man angav i sitt svar till revisionen men kostnaderna har trots detta ökat och åtgärderna har inte räckt för att nå regionens målsättning.

Revisorerna rekommenderar:

- att regionstyrelsen säkerställer att svaren till revisionen innehåller tydliga beskrivningar över vilka åtgärder som ska genomföras, vem som ska göra det och när arbetet ska följas upp,

- att regionstyrelsen beslutar i granskningar med omfattande kritik om att, och då också när, särskild återrapportering ska ske med anledning av granskningen,
- att regionstyrelsen tillser att följa upp regionens arbete samt vid behov besluta om nya åtgärder för informationssäkerhetsområdet, säkerhetsområdet, arbetet utifrån barnkonventionen, arbetet med inhyrd personal samt synpunktshantering.

Fördjupade granskningar

För verksamhetsåret 2020 har fem stycken fördjupade granskningar initierats och är i olika faser varav tre har slutförts. Nedan redogörs för de färdigställda granskningarnas resultat samt status för de påbörjade granskningarna.

Undvikbara vårdskador (RR 2020/2)

Den sammanfattande bedömningen är att regionstyrelsen i allt väsentligt säkerställer att det bedrivs ett ändamålsenligt, aktivt och systematiskt patientsäkerhetsarbete, i enlighet med gällande lagar och föreskrifter, som förebygger och minskar antalet allvarliga vårdskador.

Med granskningen som grund konstaterar revisorerna att det finns en ledning, styrning och kontroll av patientsäkerhetsarbetet som är tydlig och väl förankrad i verksamheten. Patientsäkerhetsarbetet baseras delvis på en dokumenterad riskanalys. Det finns förutsättningar för att utveckla användandet av standardiserade riskanalyser för att vara än mer proaktiva i arbetet mot vårdskador.

Dokumenterade rutiner och inarbetade arbetssätt finns på plats för att säkerställa att händelseanalyser och lex Maria-anmälningar genomförs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Det är tydligt vem som hanterar händelse- och riskanalyser, och vem som ansvarar för lex Maria-anmälningar. De rutiner och riktlinjer som finns skapar goda förutsättningar för att lex Maria-anmälningar görs vid händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada.

Granskningen visar att det finns system och metoder för att mäta förekomst av vårdskador. Avvikelsesystemet LISA bedöms till viss del stödja analys och uppföljning av vårdskador, men det är viktigt att säkerställa att systemet är så användarvänligt som möjligt. Revisorerna ser ett utvecklingsområde i att formulera konkreta och ändamålsenliga åtgärder kring rapporterade avvikelser och att mäta effekterna av vidtagna åtgärder. Detta för att än mer utveckla lärandet utifrån de brister som funnits i vården. Region Kalmar län har genomfört ett gott arbete för att öka lärandet men det finns utvecklingspotential.

Revisorerna bedömer att uppföljningen till regionstyrelsen avseende arbetet med att minska antalet vårdskador i huvudsak är tydlig. Regionstyrelsen följer upp resultat av patientsäkerhetsarbetet vid delår- och årsredovisning samt genom patientsäkerhetsberättelsen. Det sker därtill en kontinuerlig dialog och rapportering från förvaltningarna till regionstyrelsen. Revisorernas bedömning är att regionstyrelsen inte får en fullvärdig rapportering vad det gäller de tre mått som fullmäktige fastställt för att mäta patientsäkerhetsarbetet. Detta bland annat beroende på en uppdatering av grundläggande IT-system. Det går inte att se om regionstyrelsen har agerat med anledning av den rapportering som lämnats avseende utveckling av patientsäkerheten.

Revisorerna rekommenderar:

- att regionstyrelsen säkerställer att det systematiskt sker utvärdering för att mäta effekter av åtgärder som vidtagits med syfte att förbättra patientsäkerheten,
- att regionstyrelsen stärker det proaktiva arbetet inom patientsäkerheten exempelvis med ett mer enhetligt och systematiskt användande av riskanalyser,
- att regionstyrelsen säkerställer att åtgärder vidtas för att öka användarvänligheten i det IT-stöd som används för rapportering och uppföljning av avvikelser.

Sjukvårdens produktivitet och effektivitet (RR 2020/4)

Den sammanfattande bedömningen är att regionstyrelsen i allt väsentligt bedriver en hälso- och sjukvård som kännetecknas av en hög effektivitet och produktivitet.

Med granskningen som grund konstaterar revisorerna att såväl kostnaden som kostnadsökningstakten per DRG-poäng inom den öppna specialiserade vården är högre och ökar snabbare än riket i genomsnitt. Detta skulle sammantaget kunna tyda på en minskad produktivitet inom vissa av regionens sjukvårdsverksamheter under senare tid. Dessa resultat kan dock sättas i relation till övriga nyckeltal och dess utfall. Exempelvis uppvisar utvecklingen av medelvårdtid att flöden och processer rimligen är effektivt balanserade. Den optimala beläggningsgraden samt den mycket låga överbeläggningen och utlokaliseringen av patienter i regionen förstärker bilden. Sammanvägt tyder detta på att resurser och tillgångar används på ett optimalt sätt vilket är en grundläggande förutsättning för en effektiv vård.

Granskningen visar att enstaka nyckeltal indikerar att hälso- och sjukvården i Region Kalmar län är mindre produktiv jämfört med tidigare år. Den positiva utvecklingen av medelvårdtid i kombination med optimal beläggningsgrad och mycket låg överbeläggning indikerar att hälso- och sjukvården är mer effektiv jämfört med tidigare år.

Revisorerna konstaterar att det inom hälso- och sjukvården i Region Kalmar län finns en ambition och en vilja att utveckla organisationens effektivitet. Bedömningen är att den verksamhetskultur som råder i Region Kalmar län spelar en roll för utvecklingen av regionens effektivitet. Exempel på det är den gemensamma och kontinuerliga verksamhetsdialog som tar utgångspunkt i verksamheternas och organisationens prestationer. Lust att lära och förbättra växer fram när verksamheterna tillsammans reflekterar kring sina resultat. Revisorerna bedömer att den struktur och systematik som finns för den dialog- och mötesorienterade styrningen, i kombination med en hög grad av tillit, kan antas ge goda förutsättningar för vårdens personal att göra rätt vilket är en förutsättning för såväl en effektiv som en god och säker vård.

Slutligen konstaterar revisorerna att de insatser och projekt som bedrivs för att utveckla hälso- och sjukvårdens produktivitet och effektivitet kännetecknas av struktur och systematik. Revisorerna ser positivt på processen för utvecklingsarbetet som på ett tydligt sätt kopplar ihop de i regionplanen fastställda målområdena med de verksamhetsnära insatserna och projekten. Revisorerna bedömer att det är av betydelse när det handlar om att föra samman den politiska ledningens och förvaltningens syn med verksamheternas vad gäller regionens övergripande inriktning och mål.

Investeringsprocessen (RR 2020/13)

Med granskningen som grund bedömer revisorerna att den struktur som utvecklats för investeringsprocessen, med tvärsektorielt sammansatta råd, ger en god ändamålsenlighet i beredningsprocessen inför beslut i regionplanen, med goda förutsättningar för en regiongemensam sammanhållen process. För genomförande av större projekt skapas styrgrupper för ett ändamålsenligt genomförande.

Revisorerna har iakttagit att det inte finns någon politiskt beslutad policy eller riktlinjer för investeringsprocessen men att ett sådant ärende är under beredning och förväntas behandlas under hösten år 2020. Revisorerna vill understryka vikten av att detta ärende beslutas.

Beslutsunderlagen inför inriktningsbesluten ger en översiktligt sammanfattande bild som stöd för den politiska beslutprocessen, där syfte och mål framgår. Samtidigt bedömer vi att dessa behöver utvecklas avseende behovsbeskrivningar, nyttobedömningar, ekonomiska bedömningar relaterade till verksamhetsmässiga aspekter, samt riskbedömningar.

Vidare bedömer revisorerna att det finns underlag i samband med beredningsprocessen som skapar framförhållning och stödjer investeringsplaneringen ur ett långsiktigt perspektiv. Dock är transparensen för låg när det gäller den långsiktiga planeringen, där lokalförsörjningsplaner och lokalstrategiplaner jämte andra behov utgör grund för denna planering.

Revisorerna bedömer också att det är en brist att lokalförsörjningsplaner och lokalstrategiplanerna inte är behandlade politiskt, då dessa utgör en viktig del i den långsiktiga investeringsplaneringen.

Gällande roller och ansvar i investeringsprocessen är det inte tydligt vem som formellt ansvarar för att efter prövning gå från behovsfas till förstudiefas. Detta är ett viktigt steg i processen, då förstudierna ofta är omfattande och tidskrävande.

Revisorerna bedömer slutligen att det saknas en systematik för uppföljning och utvärdering av stora investeringsprojekt till den politiska nivån ur ett bredare perspektiv än den uppföljning som sker mot investeringsbudgeten.

Revisorerna rekommenderar:

angående investeringsprocessens framförhållning och långsiktighet

- att stärka investeringsplaneringen genom att ta fram och årligen uppdatera transparenta planer som är mer långsiktiga än regionplanen, där exempelvis lokalförsörjningsplaner och lokalstrategiplaner för sjukhusen jämte andra behov kan utgöra en grund för denna planering,
- vidare att som ett led i att stärka framförhållning och långsiktig investeringsplanering, förankra och ge transparens åt lokalförsörjningsplaner och lokalstrategiplaner eller motsvarande dokument genom politiska beslut.

angående ansvar och roller

- att, då de förstudier som genomförs är omfattande och tidskrävande, tydliggöra vem som formellt har befogenhet att vid större investeringar fatta beslut om att efter behovsbedömning gå vidare till en förstudiefas,
- att fastställa en beloppsgräns för vad som anses vara en större investering och att det för dessa investeringar sker en formell beslutshandling på politisk nivå om att gå vidare i en förstudiefas,

- att i syfte att tydliggöra ansvar och roller i beredningsprocessen definiera investeringsrådets, byggrådets och upphandlingsrådets sammansättning och uppgifter, samt investeringarnas styrgruppers uppgifter, i för investeringsprocessen styrande dokument,
- att tillse att den delegation som ges för genomförande av investeringar följer den process som tillämpas.

angående beslutsunderlagen

- att skapa mer ändamålsenliga beslutsunderlag genom att tillse att det redan vid inriktningsbesluten finns en mer utvecklad bedömning av nyttofaktorer kopplade till regionens mål. Vidare att investeringens påverkan på verksamhetens ekonomi redovisas genom en kalkyl (om påverkan är väsentlig), samt den driftpåverkan som kopplas till själva investeringsobjektet,
- att, för jämförbarhet av ekonomiska förutsättningarna när mer än ett handlingsalternativ föreligger, tillämpa nuvärdesberäknade kalkyler som tar hänsyn till respektive alternativs investeringsutgifter och årligen löpande kostnader (både för verksamheten och själva investeringsobjektet),
- att i beslutsprocessen tydliggöra och utveckla bedömning och beskrivning av de risker i investeringsprojekten som rör själva verksamheten och de ekonomiska förutsättningarna,
- att för en effektiv hantering av beslutsunderlagen överväga beloppsgränser för vilka krav som ska ställas på beslutsunderlagen i dess olika faser,
- att i beredningsprocessen inför beslut om regionplanen utveckla beslutsunderlag som motiverar storleken på de årliga investeringsramarna, exempelvis laboratorieplanen.

angående uppföljning och utvärdering

- att den återkoppling som sker av större investeringsprojekt till den politiska nivån sker ur ett bredare perspektiv än uppföljning mot investeringsbudget, där investeringsprojekten följs upp och utvärderas i särskild ordning med aspekter för både verksamhet och ekonomi.

angående budgetramar

- att överväga, för att underlätta verksamheternas investeringsplanering, möjligheten att mellan budgetår föra över ej förbrukade budgetmedel avseende de årliga ramanslag som gäller för exempelvis laboratorieplanen.

angående tidigare granskning

- att hörsamma de rekommendationer som gavs i *Granskning av landstingets investeringsprocess* (2016)

Övriga fördjupade granskningar

Vid detta dokumentets färdigställande finns två fördjupade granskningar som kommer att påbörjats under våren och kommer att slutföras och rapporteras under sommaren och tidiga hösten 2021. Det gäller dels granskning av äldres psykiska ohälsa som är ett samarbetsprojekt mellan regionens revisorer och revisorerna för sex av kommunerna i länet dels granskning av god ekonomisk hushållning.

Resultatet av dessa granskningar kommer att ingå i revisorernas bedömning av regionens verksamhet för året 2021.

Granskning av delårsrapport (RR 2020/19)

Granskningen av delårsrapport per 2020-08-31 har skett med utgångspunkt från kommunallagen. Granskningen har utförts enligt god revisionsred i kommunal verksamhet. Bedömningen är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen.

Revisorernas bedömning var att delårsrapporten i allt väsentligt blivit upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningsred i övrigt. Bedömningen i delårsrapporten var att balanskravet inte skulle komma att uppfyllas för år 2020.

Enligt regionplan 2020 – 2022 är regionens finansiella mål att resultatet ska uppgå till minst 2,0 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt att investeringar ska finansieras med egna medel. Prognosen i delårsrapporten gjordes gällande att målen skulle uppnås.

Vid revisorernas granskning av delårsrapporten iaktogs återigen att det saknades redovisning av utfallet för cirka hälften av verksamhetsmålen. En del av målen redovisas per helår. Revisorerna ansåg därför att det inte gick att bedöma det verksamhetsmässiga resultatet. Revisorerna rekommenderade regionstyrelsen att utarbeta en måluppföljning som på ett bättre sätt visar hur verksamheten bedöms uppfylla fullmäktiges mål och uppdrag vid delårsrapporteringen.

Revisorernas samlade bedömning var att det prognostiserade finansiella resultatet i delårsrapporten var förenligt med de finansiella mål fullmäktige beslutat om. Revisorerna ansåg sig inte kunna bedöma resultatet i delårsrapporten med avseende på verksamhetsmålen eftersom det saknades redovisning av utfallet för en betydande del av verksamhetsmålen.

Granskning av årsredovisning (RR 2021/2)

Granskningen ligger till grund för revisorernas bedömning om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de uppdrag och mål som fullmäktige har beslutat om, samt om räkenskaperna är rättvisande. Granskningen är även ett underlag för revisorernas uttalande om årsredovisningen i revisionsberättelsen och för ansvarsprovningen av nämnder och styrelser.

Det ekonomiska resultatet

Av årsredovisningen framgår att fullmäktiges finansiella mål uppnås. För det övergripande målet *God ekonomisk hushållning* finns två mått. Resultatet ska enligt fullmäktige uppgå till minst 2 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. För 2020 är resultatet 359 mnkr vilket motsvarar 4,2 procent och måttet uppnås därmed. Under året har Region Kalmar läns intäkter i form av skattemedel, utjämning och generella statsbidrag ökat med 9,4 procent. Detta på grund av en beslutad skattehöjning men även extra statliga tillskott av generella statsbidrag med anledning av pandemin.

Fullmäktige har även beslutat om att regionens investeringar ska finansieras utan extern upplåning vilket de gör för 2020. Detta är ett nytt mått som ersatt det tidigare måttet att investeringar ska ske med helt egna medel dvs med årets skattemedel och inte med sparade likvida medel.

Årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål och de finansiella målen för 2020 är uppfyllda.

Årsredovisningen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med lagen om kommunal bokföring & redovisning, LKBR. Årets balanskravsresultat uppgår till 232,5 mnkr. Efter reservering av medel till resultatutjämningsreserv och återställning av tidigare negativa resultat från 2018 och 2019 är summan 129,5 mnkr.

Förvaltningarna visar ett sammanlagt budgetutfall på – 519 mnkr. De största underskotten redovisas för Hälso- och sjukvårdsförvaltningen med 299 mnkr, Kalmar länstrafik med 122 mnkr och Regionservice med 110 mnkr. Resultatet för förvaltningarna exklusive merkostnader och ersättning för minskade biljettintäkter (Kalmar länstrafik) blir för 2020 – 234 mnkr.

Verksamhetsresultat

För de fem övergripande målen Nöjda invånare och samarbetspartners, Hållbar utveckling i hela länet, Sveriges bästa kvalitet, tillgänglighet och säkerhet, En av Sveriges bästa arbetsplatser och God ekonomisk hushållning finns det 44 mått med specifika målvärden identifierade i Regionplan 2020 - 2022. I årsredovisningen återfinns det utfall av 25 av måtten så som de är uttryckta i regionplanen. Av dessa mått är det fem som helt nås medan sex nästan nås och 14 mått inte uppnås. Det är 19 stycken mått som saknar utfall.

I årsredovisningen under avsnittet förvaltningsberättelse så beskrivs aktiviteter och till viss/liten del måluppfyllelse. Det tas inte aktivt ställning om det anses att fullmäktiges mål är uppnådda. Regionstyrelsen gör ingen egen bedömning av huruvida regionens mål uppfylls utan det blir ett mer passivt godkännande då beslut tas om årsredovisningen. I sammanfattningen av årsredovisningen konstateras att flera mål har uppfyllts och specifikt anges årets ekonomiska resultat och förtroendet för och tillgängligheten till hälso- och sjukvård. Revisionen håller inte med om den bedömningen. Dessa tre områden ingår i tre olika fullmäktigemål vilka bedöms i olika grad uppfyllas. Se tabell nedan.

Revisorernas grundläggande granskning år 2020 visar att några av de övriga nämnderna har en svagt utvecklad uppföljning och rapportering av verksamheten. Exempelvis finns otydlighet avseende verkställighet av regionplanen. Det behövs förtydligas vem som äger verksamhetsplanerna och ansvaret för åtgärder vid avvikelser i förhållande till uppsatta mål eller återrapporterade uppdrag.

Fullmäktiges mål	Antal mått inom fullmäktiges mål och måluppfyllnad ¹				Bedömning ²
	Ja	Nästan	Nej	Ingen uppgift	
Nöjda invånare och samarbetspartners	1	2	4	5	Målet uppfylls ej
Hållbar utveckling i hela länet	0	0	1	4	Målet uppfylls ej
Sveriges bästa kvalitet, tillgänglighet och säkerhet	2	4	8	7	Målet uppfylls ej
En av Sveriges bästa arbetsplatser	0	0	1	3	Målet uppfylls ej
God ekonomisk hushållning	2	0	0	0	Målet uppfylls
Totalt	5	6	14	19	

Uppdrag

I regionplan 2020 - 2022 har fullmäktige gett regionstyrelsen elva uppdrag. Det finns i årsredovisningen ingen samlad beskrivning av eller bedömning gjord av om uppdragen är genomförda.

En granskning av regionstyrelsens protokoll visar att av de elva uppdrag som gets av fullmäktige bedöms åtta vara slutförda. I regionplan 2020 - 2022 ges inga direktiv för hur uppdragen ska genomföras eller redovisas.

God ekonomisk hushållning

Begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsmässigt perspektiv. För att överensstämna med kravet i kommunal bokförings- och redovisningslag ska årsredovisningen innehålla en utvärdering av om målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts. I årsredovisningen beskrivs att enligt kommunallagen så ska kommuner och regioner ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Detta innebär att de finansiella målen ska vara uppfyllda och att organisationen ska uppnå goda verksamhetsresultat. Verksamhetsmåten som mäter måluppfyllnaden nås till övervägande del inte. I regionplan 2020 - 2022 står det att en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av både ekonomi och verksamhet är också en nödvändig förutsättning för att leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning. Årsredovisningen saknar en samlad utvärdering av god ekonomisk hushållning. I årsredovisningen framgår att de två finansiella målen är uppnådda. Målet om att ha ett positivt resultat som uppgår till minst 2,0 procent av skatter och generella statsbidrag uppnås.

¹ Om ett mått har en uppfyllelse om minst 90 procent bedöms det som nästan uppfyllt.

² Om lägst hälften av måtten har uppnåtts eller nästan uppnåtts bedöms målet delvis uppfyllt. Om lägst hälften av måtten har uppnåtts bedöms målet som uppfyllt.

Sammanfattande bedömning

Region Kalmar län klarar de ekonomiska målen och har ett ekonomiskt resultat som sammantaget är positivt. Flera verksamheter går dock med underskott vilket gäller framförallt för hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Fullmäktiges verksamhetsmässiga mål nås till största del inte. En del av de ingående måtten som visar på måluppfyllelse har inte gått att mäta på grund av den pågående pandemin. Av de mått som har ett utfall är det endast tre stycken som uppnås.

Det går inte att bedöma huruvida styrelsen och nämnder uppnått fullmäktiges övergripande mål utifrån årsredovisningen. Det framgår inte heller hur regionstyrelsen bedömer nämnders resultat i förhållande till fullmäktiges övergripande mål.

Styrelsen gör ingen samlad utvärdering av om god ekonomisk hushållning uppnåtts. Redovisade verksamhetsresultat är inte förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.

Fullmäktiges uppdrag till styrelsen och nämnderna bedöms vara genomförda. Det går dock inte utifrån årsredovisningen att utläsa huruvida uppdragen är genomförda eller ej. Regionstyrelsen har inte gjort någon bedömning av om uppdragen är genomförda.

Rekommendationer

Revisorerna rekommenderar regionstyrelsen:

- att utveckla analysen i årsredovisningen om varför verksamheter har underskott trots beslut om olika åtgärder. Av analysen bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.
- att i årsredovisningen göra en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.
- att fortsätta arbetet med att utveckla redovisningen av resultaten för verksamhetsmålen. Analyserna bör innehålla tydligare bedömningar och utvärderingar för att kunna bedöma huruvida fullmäktiges mål och uppdrag nås och genomförs.

Granskning av företag, stiftelser och förbund 2020

Granskning av verksamheten i Samverkansnämnden för Sydöstra sjukvårdsregionen för 2020 har utförts tillsammans med revisorerna i Region Östergötland och Region Jönköpings län.

Granskning av Samordningsförbundet i Kalmar län har utförts av revisor från regionen, kommunerna och staten.

Granskning av Stiftelsen Kalmar Läns Museum och Jenny Nyström och Curt Stoopendahls Stiftelse har utförts i samverkan med den auktoriserade revisorn.

Kalmar Läns Musikstiftelse har granskats i samverkan med den auktoriserade revisorn.

För vart och ett av bolagen Kalmar Öland Airport AB, Kalmar läns Trafik AB, Kalmar läns Pensionskapitalförvaltning AB, ALMI Företagspartner Kalmar län AB och Transitio AB har de utsedda lekmannarevisorerna avgett granskningsrapport för 2020.

För Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg har revisorerna avgett en revisionsberättelse.